بسم الله الرحمن الرحيم

TÜMELLER, BİLGİ ve İMAN

Şu bir hakikattir ki insan sadece kendi çabasıyla hiçbir tümel elde edemez, ettiğini söylese bile bu kesin bilgi olmaz, kesin bilgi olarak kabul edilse bile bunun bağlayıcılığı olmaz, zorla bağlayıcı hâle getirilse bundan da zulümden başka bir şey çıkmaz.

Fakat şu da kesindir ki hiçbir tümel, bilgiyi artırmaz -ki artırmaması da gereklidir çünkü artan bilgi 'değişen bilgi' demektir. Oysa tümeller sabittir, değişmezdir.

Tümellerin kendisi artmaz ve eksilmez ama her türlü bilginin artmasına, değişmesine ve gelişmesine imkân verirler. Bu yüzden değişmez tümele yaslanan her bilgi bir nevi tümelin teminatı altına girmiş gibi olur fakat değişmemesi gereken, daima sabit ve her türlü bilginin kendisine arz edildiği tümellerin değişmezliği de bir dayanak ister ve o dayanağın kesinlikle *'SAMED'* olması gerekmektedir çünkü ancak böyle bir dayanak, tümeli tümel yapabilir.

Bir mümin için, tümeller için olmazsa olmaz olan o *'SAMED'*in "Yüce Allah" olduğu kesindir.

Bu inanç şu anlama gelir: Yüce Allah ilk insana hangi tümelleri öğretmişse son insana da o tümelleri öğretecek, hatta ilk akıllı varlığa hangi tümeli öğretmişse son akıllı varlığa da aynı tümeli öğretecek demektir.

İşte bu sabit zemin ilk insanla son insanı ve ikisi arasında bulunanları aynı zeminde buluşturacaktır. O takdirde ne ilerideki insan geridekilere ne gerideki insan ileridekilere başka varlıklarmış gibi bakmayacak demektir.

Bu durumda geçmiştekileri anlamak için geçmişe gitmemiz gerekmeyecek, onları onların da bağlı bulunduğu sabit zeminde anlayabiliriz gibi bir sonuç çıkacaktır.

Mesela, Kur'an'da *"Allah'ın yaratmasında bir tebdil olmaz."* denilmektedir. Bu kesin, değişmez ve sabit bir tümeldir. Hangi zaman ve hangi mekân olursa olsun sadece bu tümele yaslanarak olmadığımız zamanlardaki insanları anlayabiliriz.

Bu yüzden Kur'an değişmez bir tümeldir ve tümeller bilgi artırmazlar, artırırlarsa tümel değil tikel olurlar fakat tümeller her tikelin kesin ve anlamlı olmasını, bilginin artmasını sağlarlar, bunlara güvenli zeminler sunarlar.

İşte bu yüzden KUR'AN'A İMAN EDİLİR.

'İman etmek' kesinlikle sadece SABİT olanlar hususunda olur; değişen, gelişen ve başkalaşan şeylere asla iman edilemez.

"İnsan ölen bir canlıdır." dediğimizde bu cümle "insan-ölüm-canlı" hakkındaki bilgimizi artırmaz fakat bu sabit değer olur. Bu cümleden sonra eğer "insan-ölüm-canlılık" hakkında bilgimizi artırmak istiyorsak bu sabit değerden hareketle bunu yapmak zorundayız.

Bundan sonra "insan-ölüm-canlılık" hakkında ne kadar bilgi edinirsek edinelim edindiğimiz bilgi *"İnsan ölümlü bir canlıdır."* cümlesini aşıp gidemez, bunu değiştiremez, bunu çoğaltamaz, bunu eksiltemez.

Tümeller sadece bir tek değer verirler ve değişmezler. Verdikleri değer, tikellerin o tümel altında var olmasını sağlar.

"İnsan ölümlü bir canlıdır." tümelini tek tek tikellerle ispat veya iptal edemezsiniz. Bu açıdan tümellerin ispatı yoktur. Daha doğrusu İNSAN'ın bu tümeli kesin bir şekilde ispat veya iptal etmeye gücü yetmez. Tümelin ispatı sadece ve sadece bu tümeli kuşatan biri tarafından söylenmesi ile mümkündür. Mesela, 'ölümlü' olan hiçbir insan sadece kendi tecrübesine dayanarak *"İnsan ölümlü bir canlıdır."* tümelini asla söyleyemez. Bunu ancak 'ölümsüz' olan biri söylerse tümel olur.

Mesela, *"Ölümden sonra tekrar diriliş vardır."* şeklinde bir cümle kurduğumuzu düşünelim. Yaşayanların böylesi bir cümleyi ispat etmeye de iptal etmeye de gücü yetmez. Birine *"Ölümden sonra tekrar diriliş vardır."* dendiğinde karşıdaki de *"İspat et!"* diye cevap verirse bunu nesnel olarak yani insanların duyularına getirerek ispat etmek imkansızdır FAKAT bu ölümden sonra hayatın olmadığı anlamına gelir mi? Hayır, gelmez çünkü İSPAT EDİLEMEYEN BİR ŞEYİN İNKÂRI DA MÜMKÜN DEĞİLDİR. *"İspat edemedin o halde yok."* denilemez.

Burada sorun şudur: *"İspat et!"* diye cevap veren kişi sadece bu tümelin değil hiçbir tümelin nesnel manada ispat edilemeyeceğini bilmemektedir. Mesela o kişiye *"Ağaç"* dendiğinde aklına ne geldiğini sorduğumuzda o, *"Gövdesi olan, yaprağı olan, meyveli veya meyvesiz bitki."* diyecektir fakat o kişi bu tanımı yaparken herhangi bir tikeli aklına getirerek bunu söylememektedir. *"Aklındakini ispat et."* desek edemez.

Ona *"Ağaç nedir?"* diye sorsak o da parmağıyla bir ağacı gösterip *"Şudur."* dese bu sefer ona *"Onun yanındaki nedir?"* diye sorsak *"O da ağaçtır."* diyemez çünkü "A", HEM 'A' HEM 'B' OLMAZ yani her tümel nesnel olarak ispat edilemez. Tümelin tekillerde görülmesi ise tikeller tüketilmeden genelleştirilemez.

O halde *"Ağaç nedir?"* dediğimizde *"Şöyle şöyle olandır."* diye cevap verirse aslında o nesnel olarak ispat edemeyeceği bir tümele İNANMIŞ olmaktadır.

Bu durumda tümeller ispat edilen şeyler değil 'İNANILAN' şeyler olmaktadır.

Madem ki tümeller inanılan şeylerdir o halde *"Ölümden sonrasında diriliş vardır."* cümlesi de bir tümeldir ve inanılabilecek bir şeydir.

"Hangisine dair akli gerekçeler daha çoktur?" diye bir soru sorsak 'ölümden sonraki hayata' dair akli gerekçeler 'ağaç' tümelinden kıyaslanamayacak kadar çoktur.

Filozoflar 'BİLGİ' için *"GEREKÇELENDİRİLMİŞ İNANÇTIR."* derler fakat bu eksik bir tanımdır.

'BİLGİ': *"DEĞİŞMEZ BİR TÜMELDEN HAREKETLE GEREKÇELENDİRİLMİŞ İNANÇTIR."* tanımı daha doğrudur.

Hani dedik ya; *"İNANMA YETİSİ tıpkı akıl (kalb) gibi insanda bulunan bir kuvvedir ve insandaki tüm kuvvelerin ana zeminidir."* diye, evet bu kesinlikle böyledir.

'İnanma' yetisi olmasa akıl (kalp) hiçbir konuda yargıya varamaz, her bilgi değersizleşir, anlamsızlaşır hatta bilgi olmaz, olamaz.

Tümeller insandaki "inanma kuvvesi"ni bil fiil olarak ortaya çıkaran değişmez değerlerdir.

Sabit tümeli olmayanların inancı 'inanmamak' olur yani İNANMAMAYA İNANMAK.

İnsan ne yaparsa yapsın İNANMAMAZLIK yapamaz… Tıpkı AKLEDEMEMEZLİK yapamaması gibi… Tıpkı GÖREMEMEZLİK yapamaması gibi… Tıpkı DUYAMAMAZLIK yapamaması gibi…

Kulağı olan insan duymamayı asla beceremez, gözü olan insan görmemeyi asla beceremez vs. KALBİ, FUADI VE SADRI OLAN İNSAN İNANMAMAYI ASLA BECEREMEZ.

İnsandaki her şeyi başlatan kesinlikle 'İNANMA KUVVESİ'DİR. Bu yüzden *'LA İQRAHE Fİ'D-DİN'…*

Çünkü bir kişi inanmaya zorlandığında o şeye değil, inanmaya zorlandığına inanır yani zorlandığı şeye inanmaması gerektiğine inanır.

Aklı zorlayabilirsiniz, gözü, kulağı, dokunmayı veya başka bir şeyi zorlayabilir veya onları bir şeye mecbur bırakabilirsiniz ama ne yaparsanız yapın 'İNANMA KUVVE'SİNİ ZORLAYAMAZSINIZ, buna güç yetmez.

Bu durumda TÜMEL sıralaması değişir:

İMAN AKLETMENİN SONUCU DEĞİL, AKLETMEK İMANIN SONUCUDUR.

İMAN BİLGİNİN NESNESİ DEĞİL, BİLGİ İMANIN NESNESİDİR.

Kuvvelerde ASIL olan İNANMAK, diğerleri bu asla yaslanan, bu asıl sayesinde anlamı olan FERLERDİR.

Bu yüzden tümeller bilgiyi artırmazlar, onların var olmasını teminat altına alırlar, onun artmasına temel olurlar. Böyle olunca bilgi TEMİNAT altına girer.

Kusursuzluk sadece Âlemlerin Rabbi Allah'ın olabileceği bir şeydir.

الحمد لله رب العلمين

Ramazan Demir
04.06.2024